

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward"

ศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศกับผู้สื่อข่าวไทย กรณีหมูป่าอะคาเดมี
 ติดถ้ำหลวง

Comparison on News Reports between Foreign and Thai Medias:
 A Case of Thai Cave Rescue of the 13 Wild Boars Soccer Team

โบ เหลืองทอง¹

พรทิพย์ เย็นจะบก²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์และสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ภาควิชานิติศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศกับผู้สื่อข่าวไทย กรณีทีม “หมูป่าอะคาเดมี” ติดถ้ำหลวง ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้สื่อข่าวไทยและต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ที่ลงพื้นที่ทำข่าวทีมหมูป่าอะคาเดมี ติดถ้ำหลวง และผู้บริหารฝ่ายข่าวหรือรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ ทั้งสิ้น 6 สถานี รวม 19 คน ด้วยเกณฑ์การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อศึกษารูปแบบ วิธีการการนำเสนอข่าว การคัดเลือกประเด็น ตลอดจนการเข้าถึงแหล่งข้อมูล จากนั้นจึงนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบของการพรรณาวเคราะห์ (Analytical Description) ผลการวิจัยพบว่า นโยบายของแต่ละสถานี, ข้อบังคับ และข้อกำหนด มีผลต่อการนำเสนอข่าวกรณี “หมูป่าอะคาเดมี ติดถ้ำหลวง” ของทั้งผู้สื่อข่าวต่างประเทศกับผู้สื่อข่าวไทย และมีวิธีในการคัดเลือกประเด็นข่าว ตามหลักองค์ประกอบข่าวและคุณค่าข่าว เน้นความสดใหม่ ความสืบหน้า เหตุการณ์และการช่วยเหลือ รวมถึงคัดเลือกประเด็นเสริมจากแง่ความใกล้ชิดและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่วนการศึกษาแหล่งข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศกับผู้สื่อข่าวไทย พบว่า ผู้สื่อข่าวไทยเข้าถึงแหล่งข่าวได้ เจาะลึกมากกว่า เป็นผลจากความได้เปรียบด้านภาษา การสื่อสาร การตีความ ความคุ้นเคย รวมถึงความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ดีกว่าผู้สื่อข่าวต่างประเทศ นอกจากนี้ สถานีโทรทัศน์ไทยมีข้อได้เปรียบด้านกำลังคน และทีมงานสนับสนุน เนื่องจากเหตุการณ์เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยบรรณาธิการข่าวสามารถแบ่งงานและความรับผิดชอบได้ตามความถนัดของผู้สื่อข่าวแต่ละคน ต่างจากผู้สื่อข่าวต่างประเทศที่มีทีมงานประจำการในไทยน้อยกว่า และบางส่วนถูกส่งมาจากส่วนกลาง

คำสำคัญ: การนำเสนอข่าว, ถ้ำหลวง, หมูป่าอะคาเดมี

Abstract

The research aims to study the Comparison on News Reports between Foreign and Thai Medias: A Case of Thai Cave Rescue of the 13 Wild Boars Soccer Team which is qualitative method and purposive sampling by in-depth interview of 19 people from 6 of Thai and Foreign TV station. The finding were as follows: Each TV station’s policies, agreement and rules of law are the factors on reporting this news. Furthermore, Timeliness,

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward"

Human Interest and Proximity are the news agenda-setting to report for both Thai and Foreign medias based on Elements of News. Languages, Communication, Interpretation and Citizenships are the main advantages of Thai medias to cover news more intensely than foreign medias. The incident happened in Thailand, leading to choose who to report relying on their abilities. While, foreign medias have limitation on number of staff in Thailand and some were sent from the headquarters to cover this news.

Keywords: New reports, Thai cave rescue, 13 wild boars

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปฏิบัติการถ้ำหลวง ในการช่วยเหลือสมาชิกทีมฟุตบอล “หมูป่าอะคาเดมี” 13 ชีวิต ติดภายในวนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็นเหตุการณ์ที่ได้รับความสนใจจากทั่วโลก เนื่องจากการจัดส่งความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องทั้งจากในประเทศไทย และทั่วโลก ทั้งในด้านบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยี เหตุการณ์การสูญหายของสมาชิกทีมฟุตบอล “หมูป่าอะคาเดมี” 13 ชีวิต เริ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงเย็นวันที่ 23 มิถุนายน 2561 ที่เข้าไปท่องเที่ยวภายในถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน ก่อนที่เจ้าหน้าที่จะระดมสรรพกำลังค้นหา ท่ามกลางอุปสรรคคือฝนที่ตกลงมาอย่างหนักและมีน้ำเอ่อสูงภายในถ้ำ จนวันที่ 2 กรกฎาคม 2561 มีรายงานพบเด็กและผู้ฝึกสอนทั้ง 13 ชีวิตที่ติดภายในถ้ำหลวงแล้ว ในสภาพร่างกายที่ยังแข็งแรงและปลอดภัยดี แม้ผ่านมานานกว่า 9 วัน นำมาสู่การวางแผนช่วยเหลือเพื่อลำเลียงสมาชิกทีม “หมูป่าอะคาเดมี” ทั้ง 13 คน ให้ออกจากถ้ำได้อย่างปลอดภัย และเสร็จสิ้นภารกิจกู้ภัยสมาชิกทีม “หมูป่าอะคาเดมี” ทั้ง 13 คน ในวันที่ 10 กรกฎาคม 2561

ชาวเด็กและโค้ชทีม “หมูป่าอะคาเดมี ติดถ้ำหลวง” ยังมีมิติและมุมมองการทำงานที่แตกต่างกันระหว่างสื่อมวลชนไทยและสื่อมวลชนต่างชาติที่นำเสนอในประเด็นข่าวติดถ้ำ เช่น ความถูกต้องในการรายงานข่าวสำคัญกว่าความรวดเร็ว, การรายงานข่าวถ้ำหลวงล้ำเส้นสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่, การละเมิดจริยธรรมของสื่อมวลชน และความเป็นมืออาชีพของสื่อไทย เปรียบเทียบกับการทำงานของสื่อต่างประเทศ ตามที่สุภิญญา กลางณรงค์ (2561) ประธานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ได้กล่าวในงานเสวนา “การถอดบทเรียนการทำข่าวถ้ำหลวง” ที่จัดโดยสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ร่วมกับองค์กรสื่อ

ดังนั้น การศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศกับผู้สื่อข่าวไทย กรณีทีม “หมูป่าอะคาเดมี” ติดถ้ำหลวง จึงเป็นการศึกษาถึงรูปแบบ วิธีการ การเลือกประเด็น เทคนิคการนำเสนอ ตลอดจนการเข้าถึงแหล่งข้อมูลเพื่อนำมาเสนอข่าวในมิติที่แตกต่างกันต่อข่าวสถานการณ์เดียวกัน ซึ่งอาจเกิดประโยชน์ในด้านการพัฒนาการนำเสนอข่าวและงานข่าวของผู้สื่อข่าวไทยต่อไปในอนาคต

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward"

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศกับผู้สื่อข่าวไทย กรณี “หมูป่าอะคาเดมี” ตัดถ้ำหลวง
2. เพื่อศึกษาการนำเสนอประเด็นข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศเปรียบเทียบกับผู้สื่อข่าวไทย กรณี “หมูป่าอะคาเดมี” ตัดถ้ำหลวง
3. เพื่อศึกษาแหล่งข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศกับผู้สื่อข่าวไทย ในการทำข่าว “หมูป่าอะคาเดมี” ตัดถ้ำหลวง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้สื่อข่าวไทยและต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ที่ลงพื้นที่ทำข่าวทีมหมูป่าอะคาเดมี ตัดถ้ำหลวง และผู้บริหารฝ่ายข่าวหรือรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ จำนวนทั้งสิ้น 6 สถานี รวม 19 คน ด้วยเกณฑ์การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 3 เดือน คือ พฤศจิกายน 2561 ถึง มกราคม 2562

ทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยเรื่อง “ศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศกับผู้สื่อข่าวไทย กรณีหมูป่าอะคาเดมี ตัดถ้ำหลวง” ผู้วิจัยใช้แนวคิดและทฤษฎี ดังต่อไปนี้

แนวคิดเรื่ององค์ประกอบข่าวและคุณค่าข่าว

ฉอาน วุฑฒิกรรมรักษา (2536) กล่าวว่า การประเมินว่า “ข่าว” จะมีคุณค่าทางข่าวหรือไม่ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของข่าวควบคู่กัน ซึ่งประกอบด้วยความสดทันสมัย, ความใกล้ชิด, ความเด่นหรือความมีชื่อเสียง, ความแปลกประหลาด, ผลกระทบกระเทือน, ความขัดแย้ง, ความมีเงื่อนงำ, เป็นที่สนใจของมนุษย์, เพศ, ความตลกขบขัน, ความเปลี่ยนแปลง, ความก้าวหน้า นอกจากนี้ Galtang and Ruge (1973 อ้างใน สุรสิทธิ์ วิทยา รัฐ, 2545) ระบุว่าลักษณะของข่าวที่มีคุณค่า มีดังนี้ ความเข้มของข่าว, ความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมหรือสิ่งที่ตรงกับความสนใจ, ช่วงเวลา, ความขัดแย้งหรือผลลบที่จะเกิดขึ้น, ความชัดเจน, ความสอดคล้อง โดย Galtang and Ruge มองว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ข่าวมีคุณค่าหรือไม่มีคุณค่าในมุมมองของสื่อ ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า การนำเสนอข่าวทีม “หมูป่าอะคาเดมี ตัดถ้ำหลวง” ที่ได้รับความสนใจจากทั่วโลก มีองค์ประกอบข่าวและคุณค่าความเป็นข่าวหลายด้าน อาทิ ความสดใหม่และทันด่วน, เป็นที่สนใจของประชาชนในการติดตามและเอาใจช่วยต่อภารกิจการค้นหาและช่วยเหลือ, มีความใกล้ชิดของข่าวต่อผู้ชม, ความผิดปกติของเหตุการณ์ซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประเทศไทย และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ จากการระดมอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ เพื่อให้ภารกิจลุล่วง โดยผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาและรวบรวมผลการสัมภาษณ์

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของข่าวภัยพิบัติ

มาลี บุญศิริพันธ์ (2555) อธิบายคำว่า “ภัยพิบัติ” เพื่อเป็นคู่มือการรายงานข่าว วิกฤตและภัยพิบัติธรรมชาติว่า เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน หรือไม่เคยคาดคิดมาก่อน มักนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งทรัพย์สินและชีวิตไม่มากนักน้อยเสมอ เหตุการณ์ภัยพิบัติที่สร้างความสูญเสียอย่างมหาศาลทันทีทันใด นำไปสู่

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward"

ภาวะวิกฤตของการจัดการ การตัดสินใจ การเยียวยาแก้ปัญหา เพื่อลดความตื่นตระหนก โดยในข้อบังคับองค์การฯ ว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพของส.ส.ท. เกี่ยวกับการผลิต และการเผยแพร่รายการ พ.ศ. 2552 ข้อ 14 กำหนดไว้ว่า รายงานข่าวสารต่างๆ จะต้องตรวจสอบความถูกต้องของแหล่งที่มา, ระบุรายงานข้อมูลที่สำคัญ แต่ไม่ละเลยการตรวจสอบความถูกต้อง และมีใช้เพียงแค่การรายงานข่าว แต่ต้องส่งสัญญาณเตือน หรือขอความช่วยเหลือ เพื่อลดความสูญเสีย ความเสียหายให้น้อยที่สุดด้วย ดังนั้น สรุปรูปจากแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของข่าวภัยพิบัติ พบว่าข่าวที่มึน “หมูป่าอะคาเดมี ดิดถ้ำหลวง” มีลักษณะเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติในภาวะฉุกเฉิน เนื่องจากเป็นภัยธรรมชาติ ไม่คาดคิดหรือรู้ล่วงหน้าได้ก่อน ผู้สื่อข่าวจึงจำเป็นต้องรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้าน ทั้งการช่วยเหลือ การแก้ปัญหา การวางแผนป้องกันในอนาคตต่อเนื่องจนสถานการณ์คลี่คลาย ภายใต้ข้อจำกัดของสถานการณ์ฉุกเฉินที่มักเต็มไปด้วยความสับสน วุ่นวาย รวมถึงเกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชนทั่วไป

แนวคิดเรื่องการนำเสนอข่าว

เนื้อหาสาระที่นำเสนอกลุ่มเป้าหมายของสื่อมวลชนนั้นได้มาหลากหลายวิธี โดยธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ (2549) เสนอว่า แต่วิธีการหนึ่งที่ได้รับคามนิยม คือการสัมภาษณ์ เพราะได้มาจากต้นแหล่งสาร คือ บุคคล ดังนั้นการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ จึงมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร การถ่ายทอดแนวคิดทัศนคติ เรื่องราวของผู้ให้สัมภาษณ์มาเผยแพร่สู่มวลชน เพื่อสร้างความชัดเจนในเรื่องราวต่างๆ จากแหล่งข้อมูลโดยตรง โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือการรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์ ถูกต้อง ยุติธรรม ซึ่งท้ายที่สุดแล้วจุดสำคัญอยู่ตรงที่จะสัมภาษณ์อย่างไรให้ได้ข้อเท็จจริง เรื่องราว สารที่ตรงประเด็น โดยแหล่งข่าว (News source) คือบ่อเกิดหรือที่มาของข่าวสารทุกชนิด เป็นรากเหง้าของข่าวทั้งหมด และยังเป็นตัวกำหนดทิศทางข่าวสารในทิศทางต่างกัน โดยพิศิษฐ์ ชวลาธวัช (2546) กล่าวเสริมว่า ความจริงต่างๆ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น จะถูกรายงานโดยผ่านสื่อมวลชน

การนำเสนอข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบัน มีหลายรูปแบบ โดย Peter Dahlgren (2000) มองว่ารูปแบบการนำเสนอปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากถูกกำหนดด้วยหลายปัจจัย เช่น รูปแบบ โครงสร้าง และการนำเสนอ ควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยี, ประเด็นหัวข้อ, เศรษฐกิจ และผู้ชม ดังนั้น สรุปรูปได้ว่า การนำเสนอข่าวเรื่องทีม “หมูป่าอะคาเดมี ดิดถ้ำหลวง” ผ่านทางสถานีโทรทัศน์ทั้งในไทยและต่างประเทศ ต้องหาแหล่งข่าวเพื่อประกอบในการรายงานข่าว โดยการเสาะแสวงหาแหล่งข่าวเป็นหน้าที่ของผู้สื่อข่าวโดยตรงในการได้มาซึ่งข้อมูลความจริง ซึ่งมีทั้งการเดินทางลงพื้นที่จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง, การติดตามจากแหล่งข่าวจากเอกสารเผยแพร่, จากสำนักข่าว, อินเทอร์เน็ต รวมถึงการสัมภาษณ์แหล่งข่าวหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเชิงการหาข้อมูล, การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสัมภาษณ์เพื่อทราบอารมณ์ความรู้สึก ก่อนจะถ่ายทอดเนื้อหาข่าวนั้นในรูปแบบการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ ตามที่กองบรรณาธิการข่าวมอบหมาย

แนวคิดเรื่องทฤษฎีการกำหนดวาระและผู้กลั่นกรองข่าวสาร

ทฤษฎีการกำหนดวาระ หรือ Agenda-setting Theory ทาง Wimmer and Dominick (1987) อังในพงษ์ วิเศษสังข์ (2552) อธิบายอิทธิพลของสื่อที่สามารถบอกเราว่าประเด็นใด เรื่องอะไร หรือบุคคลใดมีความสำคัญ เป็นสิ่งที่สื่อให้ความสนใจ กลายเป็นสิ่งสำคัญในทัศนะของผู้รับสาร โดยพรทิพย์ เย็นจะบก (2548) ให้ความหมายของคำว่า การกำหนดวาระ (Agenda Setting) หมายถึง สื่อมวลชนเป็นผู้กำหนด (Set) วาระการประชุม (Agenda) เกี่ยวกับปัญหาต่างๆ โดยเปรียบประชาชนผู้รับสารเป็นเสมือนผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งผลที่เกิดตามมานั้น ประชาชนจะคิดและปฏิบัติตามวาระที่สื่อมวลชนกำหนด เช่นเดียวกับการประชุมทั่วไป ซึ่ง

การเลือกและการเสนอข่าวหรือวิธีการโน้มน้าวจิตใจของสื่อมวลชน ก่อให้เกิดผลทางความคิด (Cognition) หรือทัศนคติ (Attitude) และหลังจากนั้นจะมีผลสนองตอบ (Response) ขั้นสุดท้ายตามมา ได้แก่ การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ดังนั้น สรุปรูปจากแนวคิดและทฤษฎีการกำหนดวาระ ผู้วิจัยนำเอาแนวคิดที่สื่อมวลชน ในฐานะนักข่าวและบรรณาธิการมีส่วนสำคัญในการกำหนดประเด็นหรือเนื้อหาที่นำเสนอต่อผู้รับสาร มาเป็นกรอบในการสัมภาษณ์ว่าสอดคล้องกับหลักแนวคิดทฤษฎีหรือไม่ หรือมีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตสู่ปัจจุบันอย่างไร เนื่องจากเป็นผู้ทำหน้าที่ในการคัดเลือกประเด็น ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสะท้อนการผลิตเนื้อหาที่น่าสนใจและน่าติดตามมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศกับผู้สื่อข่าวไทย กรณีหมูป่าอะคาเดมี ดิดถ้ำหลวง” ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ขั้นตอนการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกของการนำเสนอข่าว กรณีหมูป่าอะคาเดมี ดิดถ้ำหลวง โดยตรวจสอบแนวคำถามก่อนการวิจัยจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านสาขานิเทศศาสตร์ เพื่อให้ข้อคำถามครอบคลุมและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้คำถามปลายเปิดเป็นเครื่องมือในการสอบถามบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตและทำข่าวทีมหมูป่าอะคาเดมี ดิดถ้ำหลวง ด้วยวิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ด้วยเกณฑ์ คือ เป็นผู้สื่อข่าวไทยและต่างประเทศของสถานีโทรทัศน์ที่ลงพื้นที่ทำข่าวทีมหมูป่าอะคาเดมี ดิดถ้ำหลวง และผู้บริหารฝ่ายข่าวหรือรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ ทั้งสิ้น 6 สถานี ได้แก่ ช่อง 7HD, ช่อง Thai PBS, ช่อง ไทยรัฐทีวี, ช่อง BBC News, ช่อง NHK และช่อง ABC News Australia รวม 19 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) มาสังเคราะห์ จากนั้นนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) เพื่อใช้อธิบายในการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบ วิธีการนำเสนอข่าว การคัดเลือกประเด็น เทคนิคการนำเสนอ ตลอดจนการเข้าถึงแหล่งข้อมูล กรณีหมูป่าอะคาเดมี ดิดถ้ำหลวง โดยมีประเด็นคำถามดังนี้ นโยบายในการนำเสนอข่าว, วิธีการคัดเลือกประเด็นข่าว, วิธีการนำเสนอข่าว, เทคนิคการสัมภาษณ์, การเข้าถึงแหล่งข่าว และปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการนำเสนอข่าวดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย ด้านการเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศกับผู้สื่อข่าวไทย พบว่า การนำเสนอข่าว “หมูป่าอะคาเดมี ดิดถ้ำหลวง” เป็นไปตามข้อกำหนดของไทย ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานกสทช. และสอดคล้องกับนโยบายของสถานีโทรทัศน์ของตนเอง สอดคล้องกับ จิตราพัฒนานันท์ (2561) กล่าวว่า ช่อง 7HD คำนึงถึงกรอบจรรยาบรรณสื่ออย่างเข้มงวด เพราะถูกกำกับดูแล

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward"

ภายใต้กสทช. และเป็นผู้ปฏิบัติที่ดี นอกจากนี้ ยังมีการกำกับกันเองภายใน ตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับสั่งการ ไปจนถึงระดับปฏิบัติ ไม่นำเสนอด้านเดียว และต้องตรวจสอบข้อมูลก่อน นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อเด็กและครอบครัวเป็นหลัก เพราะเป็นเหตุการณ์ระดับโลก อาศัยประสบการณ์ในการทำข่าวภาคสนามมาเป็นเครื่องตัดสินว่าสิ่งใดควรนำเสนอหรือควรหลีกเลี่ยง สอดคล้องกับ Liam Cochrane (2561) ที่กล่าวว่าทางองค์กรไม่ได้มีการถกประเด็นหรืออภิปรายในเรื่องนี้อย่างจริงจัง เพื่อกำหนดกรอบการทำงาน การนำเสนอข่าวดังกล่าวเป็นไปตามหลักการข่าวทั่วไปที่ต้องคำนึงถึงความถูกต้อง จะเข้าถึงพ่อแม่เด็กอย่างไร จะรายงานข่าวเกี่ยวกับเด็ก ครอบครัวเด็ก ต้องระมัดระวังสิ่งนี้อาจทำให้ผิดหวัง อย่างไรก็ตาม ตัดสินใจนำเสนอข่าวตามประสบการณ์การทำงานของตนเองมาประกอบกัน เพื่อไม่ให้ขัดต่อหลักจริยธรรมและศีลธรรม

ด้านการนำเสนอประเด็นข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศเปรียบเทียบกับผู้สื่อข่าวไทย พบว่า การนำเสนอประเด็นข่าว “หมูป่า อะคาเดมีติดถ้ำหลวง” มีวิธีในการคัดเลือกประเด็นข่าว ตามหลักองค์ประกอบข่าวและคุณค่าข่าวหลายประการ ได้แก่ ความสด ใหม่ ทันสมัย, เป็นที่สนใจของมนุษย์ เพื่อรายงานความคืบหน้า ตามมาด้วยความใกล้ชิด สอดคล้องกับ อรชพร ชลาตล (2561) กล่าวว่า เหตุการณ์หมูป่า แสดงถึงความใกล้ชิดตรงที่ว่าเด็ก 13 คนกลายเป็นญาติของคนทั่วประเทศทำให้รู้สึกอินตามไปด้วย เป็นที่มาของแฮชแท็ก #คนไม่รู้จึกที่อยากเจอ แสดงให้เห็นถึงการมีอารมณ์ร่วมไปกับข่าวในแง่ของจิตใจ นอกจากนี้ ยังมีเรื่องความผิดปกติ, ผลกระทบกระเทือน, ความเด่นหรือความมีชื่อเสียง, ความก้าวหน้า, ความเข้มของข่าว และช่วงเวลา ภายใต้ข้อจำกัดในด้านข้อมูลที่จะต้องรอการแถลงอย่างเป็นทางการ ประกอบกับการจำกัดการเข้าถึงพื้นที่ในการทำข่าวดังกล่าว ทำให้การคัดเลือกประเด็นข่าว เพื่อมานำเสนอต่อผู้ชมของแต่ละสถานีโทรทัศน์ทั้งไทยและต่างประเทศ มีรูปแบบที่แตกต่างกันไป โดยขึ้นอยู่กับช่วงเวลาของการออกอากาศและความคืบหน้าของเหตุการณ์เป็นสำคัญ โดยนำเสนอในรูปแบบตามที่กองบรรณาธิการข่าวมอบหมาย ได้แก่ รายการข่าวอ่าน, รายงานข่าวสั้นหรือข่าวด่วน, รายงานสด, รายงานพิเศษ, รายการวิเคราะห์ข่าว, และรายการสัมภาษณ์

ด้านการศึกษาแหล่งข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศกับผู้สื่อข่าวไทย พบว่า ผู้สื่อข่าวไทยเข้าถึงแหล่งข่าวได้เจาะลึกมากกว่า ส่วนหนึ่งเป็นจากความได้เปรียบด้านภาษา การสื่อสาร การตีความ ความคุ้นเคย รวมถึงความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ดีกว่าผู้สื่อข่าวต่างประเทศ สอดคล้องกับ คณิศ บุญพานิช (2561) กล่าวว่า ไปชุลกกับเขาเพื่อหาประเด็น แต่ต้องไม่รบกวนการทำงานของเขานอกจากนี้ สถานีโทรทัศน์ไทยมีข้อได้เปรียบด้านกำลังคนและทีมงานสนับสนุน เนื่องจากเกิดขึ้นในประเทศไทย โดยบรรณาธิการข่าวสามารถแบ่งงานและความรับผิดชอบได้ตามความถนัดของผู้สื่อข่าวแต่ละคน แต่ผู้สื่อข่าวต่างประเทศมีทีมงานน้อยกว่าและอาจต้องอาศัยการจ้างผู้ช่วยผู้สื่อข่าว (Fixer) ให้กับสื่อต่างประเทศที่ทำงานในไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ธัญญารัตน์ ดอกสน (2561) ที่กล่าวว่า หลังจากพบเด็ก มีการส่งทีมข่าวจากอังกฤษมาเพิ่มและจัดหา Fixer มาช่วย

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศกับผู้สื่อข่าวไทย กรณีหมูป่าอะคาเดมี ติดถ้ำหลวง” ผู้วิจัยทำการอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

จากการวิจัย พบว่า นโยบายของแต่ละสถานี, ข้อบังคับของทางสถานี และข้อกำหนด มีผลต่อการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศกับผู้สื่อข่าวไทย กรณี “หมูป่าอะคาเดมี ติดถ้ำหลวง” และมีวิธีในการ

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward"

คัดเลือกประเด็นข่าว ตามหลักองค์ประกอบข่าวและคุณค่าข่าวหลายประการ มุ่งเน้นด้านการรายงานความสดใหม่ ความคืบหน้าของการช่วยเหลือ และประเด็นรองในเรื่องความใกล้ชิดและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่นำมาช่วยในการค้นหาและช่วยเหลือทั้ง 13 ชีวิต ส่วนการศึกษาแหล่งข่าวของผู้สื่อข่าวต่างประเทศกับผู้สื่อข่าวไทย พบว่า ผู้สื่อข่าวไทยเข้าถึงแหล่งข่าวได้เจาะลึกมากกว่า จากความได้เปรียบด้านภาษา การสื่อสาร การตีความ ความคุ้นเคยรวมถึงความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ดีกว่าผู้สื่อข่าวต่างประเทศ นอกจากนี้สถานีโทรทัศน์ไทยมีข้อได้เปรียบด้านกำลังคนและทีมงานสนับสนุน เนื่องจากเกิดขึ้นในประเทศไทย โดยบรรณาธิการข่าวสามารถแบ่งงานและความรับผิดชอบได้ตามความถนัดของผู้สื่อข่าวแต่ละคน ต่างจากผู้สื่อข่าวต่างประเทศที่มีทีมงานน้อยกว่า และบางส่วนถูกส่งมาเพิ่มเติมจากส่วนกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. งานวิจัยชิ้นนี้ช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อการวางนโยบายการทำข่าวในสถานการณ์ภัยพิบัติ และเป็นประโยชน์แก่สถานีข่าวโทรทัศน์ต่อไป โดยประมวลแนวคิดและองค์ความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ของผู้สื่อข่าวทั้งไทยและต่างประเทศไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดแนวทางการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวสายข่าวต่างๆ ในอนาคต ตลอดจนเกิดมาตรฐานในการรายงานข่าวของไทย กรณีเกิดภัยพิบัติรูปแบบใหม่ขึ้นอีกในอนาคต
2. นอกเหนือจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ในอนาคตควรศึกษาเปรียบเทียบการวิเคราะห์เนื้อหาที่นำเสนอควบคู่ไปด้วย เพื่อจะได้เห็นภาพความแตกต่างที่อาจเห็นได้ชัดเจนมากขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการรายงานข่าว การเลือกประเด็น เทคนิคการเข้าถึงแหล่งข่าว ตลอดจนการนำเสนอข่าวที่อยู่ในความสนใจของผู้ชมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ฉอ้าน วุฒิกรรมรักษา. (2536). **หลักการรายงานข่าว**. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- พิศิษฐ์ ขวลาธวัช และคณะ. (2546). **วิ่งไปกับข่าว ก้าวไปกับโลก** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: อินฟอรมีเดีย บั๊คส์.
- พงษ์ วิเศษสังข์. (2552). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสื่อสาร** (พิมพ์ครั้งที่ 9). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด.
- พรทิพย์ เย็นจะบก. (2548). **เอกสารประกอบการสอน หลักนิเทศศาสตร์ทั่วไป**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศิลปนิเทศ.
- ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ. (2549). **การสัมภาษณ์ทางสื่อมวลชน**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มาลี บุญศิริพันธ์. (2555). **คู่มือการรายงานข่าวภัยพิบัติธรรมชาติ**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิชาการสื่อสารสาธารณะ.
- สุรสิทธิ์ วิทยาธิรัฐ. (2545). **การสื่อข่าว หลักการและเทคนิค**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- TV Digital Watch. (2561). **ข่าว 13 ชีวิตมหัศจรรย์ถ้ำหลวง ครองผิงทีวี เรตติ้งกระฉูด**. สืบค้นเมื่อสิงหาคม 11, 2561, จาก <https://www.tvdigitalwatch.com/analysis-10rating-3-07-2561/>
- Dahlgren, P. (2000). **Television and the Public Sphere : Citizenship, Democracy and the Media**. (3rd ed.). London: SAGE Publications.